

the problems of parents' connection with children, joint time, which is achieved through joint games. Authors consider it necessary to introduce children from the early age to traditional applied developmental types of children, instead of using the achievements of modern technology such that also positively affects the health of the younger generation. The authors in this article suggest the development of traditional mobile games for children and young people, which develops not only physical data, but also inculcates spiritual values.

This article suggests animation troupes based on traditional games, using national musical instruments and clothes. The purpose of the article is to develop the youth's interest and knowledge of the history and traditions of Kazakhstan. The project described in the article is intended for the upbringing of patriotism among young people within the framework of the state program "Ruhani zhangyru" in accordance with the decree of the President.

Keywords: traditional active games, animated troupe

«Дәстүр өнер труппасы» Ұлттық ойындар дәріптеу мақсатында жасалып отырған (дуние) Бүлдіршіндерге Ұлттық ойынды, Ұлттық аспабымызды, Қазақи нақышта жасалған киімдерімізді дәріптеп, көрсету мақсатында жасалып отырған дүниені жалғастырып руханиятты дамытып мынау Ата бабамыздан құндылық болып, қалып қойған Аманатқа қиянат жасамайық деп осы Жоба арқылы Елбасымыздың берілген жарлығына сәйкес «Рухани жаңғыру» аясында жасалуға келетін дүние [1].

Мынау ел болам десең бесігіңді түзе сол себепті Елім деп еңіреген, ұлтым деп ұлыған, Жұртым жылаған, көшпелі бабаларымыздың көшпейтін ұрпағы екеніміз рас жауқазын жастар.

Бұл труппа сонау байырғы ғасырдан ғасырға ат тұяғымен, жан азабымен, жалғасып кележатқан Ұлттық ойынымызды жалғастыру ретінде ашылып отырған труппа.

Жұмыс барысын айтар болсам.

Бұл труппа анимациялық мультимедия кейіпкерлерімен, сол баяғы спанч боб, миньены, черепаха нинзяға дым қатысы болмағаны мен, бірақ анимациялық белгілі бір кейіпкерлермен жасалады.

Мысалға Ығай мен Сығайдың күресін аударыспақ ойын ойнатып Ұлттық құндылық болған ойынымызды көрсетуімізге болады, жәнеде сол ойындарға Қазақи нақыштағы киімдерімізді кигізіп алшысынан түскен Асықтарымызды әріптеп ойнатып жіберуімізге болады, біздің көптеген асылдың сынығындай болған ойындарымыз өте өте көп.

Қазіргі заманда ұлттық ойын тұрмақ Ата Ана мен байланыс азайып баражатыр «Ананың көңілі далада, баланың көңілі телефонда» тұрған уақыт. Ай Нұрғиса бұл жерге Ананың не қатысы бар өзіміздің ұлттық ойынымызды айтсай деп түсінік қалыптасса ойдан арылыңыздар, үйткені біздің ұлттық құндылығымыз, ойындарымыз, аспаптарымыз, қазақи салт дәстүріміз т.б дүниелерді тек Ата Ана тәрбиесі арқылы алатынымызды ұмытпағанымыз дұрыс, көп жазып көпіре бергенше бұл жобамыздың өткізу жері және қандай топқа арналған екенін айтар болсам. Олар балабақша, мектептер, лагерлер, және де сауда үй орталықтағы балалар ойнайтын орындар.

Негізі қарап отырсаңыздар бұл мен айтып отырған дүниелерге көп затта қажет етпейді, мысалға айтар болсам Асықтар, арқан, мата, күресшілер формасы, тоғыз құмалақ қуырмақтар, қашанда құрылып дүниеге асып жатқан дүниелер. Аспаннан не болмаса айдан құрылып отырған дүниелер емес. Бұған жұмсалатын шығындарды есептеп айтар болсам максимум 200 000 тг кетеді.

Бұл жобамыздың міндеттері жайлы айтар болсам. Бүлдіршіндерге ұлттық ойын түрлерін қалыптастыру және Ата аналарын үйрету бүлдіршіндеріне қызықтыру. Жобаның құндылығына келер болсам Қазағымның ұмтылған ұлттық ойынын ұмыттырмау, ұлт мерейін үстем етер тәрбиелі Аманатқа қиянатқа жасамайтын болашақ өсіру. Мынаны балаларға арналған ойындарымыз көп деп жатырмынғой, сақина тастау, кім шертті, белбеу тастау, шалша, қызыл ту, ұшты ұшты, дәл бас, арқан тартыс, жасырынбақ, бес тас

бөрік жасыру, тоғыз құмалақ, асық т.б сол сияқты бізге сақталған ойындарымыз бар. Естеріңізде болсын «Біздің бірлік мықты болса, белімізді ешкім сындыра алмайды». Ойындарымыздың ішінен кеңінен тараған біздің асық ату, тоғыз құмалақ ойындары белгілі, ал асыққа келер болсам, асықтың пайдасын айтар болса. Асық ойыны, баланың күн ұзақ қимылына тигізер жері мол мысалға;

Ойын барысында: Көздеп тигізу, сақа иіру, жүгіру, иілу.

- 1)Мергендікке тәрбиелеу
- 2)Икемділікке
- 3)Қимылға
- 4)Денсаулыққа тигізер пайдасы көп.

Баланың он екі мүшесі, бұлшық еттері толық қозғалысқа түседі, асықтың атып ойнайтын түрі үнемі қимыл қозғалыста қажет ететіндіктен, денені қыздырып бойдағы қан айналымын жақсартады. Асық ойыны түгелдей қозғалыс байқағандарыңыздай.

Асықтарыңыз әрқашан алшысынан түссін және бұл жерде труппаның басты мақсаты ұлттық тәрбиеде қоғамға тигізер пайдасы болса екен деген мақсатта жасалып отыр, біздің ойын қатарына көлеңкелі театрда кіреді, ол қалай десеңіздер кішігірім қорапты кесіп бетіне көлеңке түсетіндей перде болса, қолдан бейнелер жасап мысалы, атты, ата мен апаны, қызды, жігітті деген секілді қораптан кеіпкерлер жасап Ана мен баланы байланыстыру үшін ұлттық ойындарды сол кіші театр мен көлеңкелер арқылы көрсетуге болады. Тағыда аударыспақ ойынын алып қосатын болсам.

Бұл аударыспақ ойыны ол біздің Қажымұқаннан бастап сонау түпкі бабамыздан бері кележатқан ойынымызды Ығай мен Сығай күресі арқылы дәріштеуге болады.

Сен қазақсың себебі әкең қазақ ақ сүт берген, ақ жаулықты анаң Қазақ, Ата дәстүр салтымен ағып жатқан денеңіздегі қасиеті қаның қазақ. Сен қазақсың себебі тілің Қазақ ізінде еріп жүрген інің қаза, бір қараған алыстан танитұрған Ақ дидар әп әдемі көзің қазақ.

Әдебиеттер тізімі

1. **Назарбаев, Н.** Болашаққа бағдар: рухани жаңғыру. [эл. ресурс] URL: http://www.akorda.kz/kz/events/akorda_news/press_conferences/memleket-basshysynyn-bolashakka-bagdar-ruhani-zhangyru-atty-makalasy.

References (transliterated)

1. **Nazarbaev, N.** Bolaşaqqa bağdar: ruhani žaңgyru. [èl. resurs] URL: http://www.akorda.kz/kz/events/akorda_news/press_conferences/memleket-basshysynyn-bolashakka-bagdar-ruhani-zhangyru-atty-makalasy.

Автор туралы мәлімет:

Умбетов Н.З. – Құрманғазы атындағы ҚҰК арт-менеджмент мамандығының 1 курс студенті
Хамитжанова Ж.Ш. – Құрманғазы атындағы ҚҰК арт-менеджмент кафедрасының аға оқытушы.

Сведения об авторе:

Умбетов Н.З. – Студент 1 курса специальности «Арт-менеджмент» КНК им.Курмангазы
Хамитжанова Ж.Ш. – Старший преподаватель кафедры «Арт-менеджмент» КНК им.Курмангазы

Information about the author:

Umbetov N.Z. – 1st year student of `Art-management` Kurmangazy KNC.
Khamitzhanova Zh.Sh. – Senior lecturer of Art Management department Kurmangazy KNC.